

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/172/2016
Identifikačné číslo spisu:	1215892807
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1215892807.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne RAVAK SLOVAKIA spol. s r.o., so sídlom Einsteinova 11, Bratislava, zastúpenej MAPLE & FISH s.r.o., so sídlom Dunajská 15/A, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Viliam Karas PhD., proti žalovanému Stály rozhodcovský súd pri IURO, z. z. p. o., so sídlom Miletičova 7, Bratislava, zastúpenému JUDr. Zsoltom Hodosim, advokátom, so sídlom Vělkoblahovská 6750, Dunajská Streda, o určenie, že rozhodca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania o žalobe, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 58 Csr 1/2015, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 21. januára 2016 sp. zn. 10 CoSr 1/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II uznesením z 28. augusta 2015 č. k. 58 Csr 1/2015-34 konanie zastavil. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania a vrátil navrhovateľovi krátený súdny poplatok za návrh vo výške 92,80 € prostredníctvom Slovenskej pošty, a.s.. Takto rozhodol, keď uviedol, že splnenie procesných podmienok a ich nedostatky súd skúma z úradnej povinnosti. Všeobecné procesné podmienky Občiansky súdny poriadok vymedzuje tak, že kedykoľvek v priebehu konania súd prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci. Podmienka spôsobilosti byť účastníkom konania musí byť splnená a súd ju musí skúmať vždy. Ide tak o predpoklad prípustnosti rozhodovania vo veci samej. Ak ten, kto je označený za účastníka konania (v tomto prípade odporca) nespĺňa kritériá na priznanie hmotnoprávnej subjektivity alebo nie je zákonom priamo určený za účastníka konania bez toho, aby ju mal, možno s nadväznosťou na uvedené konštatovať, že táto procesná podmienka splnená nie je a súd nemôže vo veci konať a rozhodnúť. Súd mal teda za to, že v prípade odporcu - Stály rozhodcovský súd pri IURO z. z. p. o., so sídlom Miletičova č. 7, Bratislava tento rozhodcovský súd na rozdiel od svojho zriaďovateľa právnickej osobv (IURO, z. z. p. o., Miletičova č. 7, Bratislava IČO: 45 744 726) nie je nositeľom právnej subjektivity a teda nemá

spôsobilosť byť účastníkom konania. Vzhľadom na to, že ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nie je možné odstrániť, súd prvej inštancie za použitia § 104 ods. 1 O.s.p. konanie zastavil.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobkyne uznesením z 21. januára 2016 sp. zn. 10 CoSr 1/2015 uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil a žiadnemu z účastníkov náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Uviedol, že od nedostatku podmienky konania (za ktorý treba považovať aj nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania) treba odlišovať vady podania (vrátane žaloby), spočívajúce v nesprávnom označení subjektu, ktorý je inak spôsobilý byť účastníkom konania. Príčinou väd označenia účastníkov v žalobe môžu byť medziiným chyby v písaní, alebo iné zrejme nesprávnosti, ktoré sa vyskytli pri písomnom vyhotovovaní žaloby. Ak žaloba neobsahuje označenie účastníkov konania alebo všetky údaje potrebné k označeniu účastníkov konania, alebo ak je žaloba v časti označujúcej účastníkov neurčitá alebo nezrozumiteľná (neumožňuje ich presnú identifikáciu) alebo ak je zjavný logický rozpor medzi označením účastníka konania a inými údajmi o tomto účastníkovi obsiahnutými v žalobe, je súd povinný pokúsiť sa odstrániť tieto vady podania postupom podľa § 43 O.s.p. v zmysle ktorého súd uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní, pričom v uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať; ak účastník v ustanovenej lehote podanie neopraví alebo nedoplní a pre uvedený nedostatok nemožno v konaní pokračovať, súd odmietne podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania. Ak je ale odporca v žalobe označený úplne, presne, určito a zrozumiteľne tak, ako je tomu v danom prípade, nejde o vadu podania. Pokiaľ bol v žalobe úplne, presne, určito a zrozumiteľne označený za účastníka konania ten, kto nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, ide o nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť. Ten, kto nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, nemôže v občianskom súdnom konaní vstúpiť do procesného vzťahu. Na základe uvedeného uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa z dôvodu, že postupom súdov nižších inštancií jej bola odňatá možnosť pred súdom konať. Trvala na tom, že z jej strany došlo len k chybe v písaní, ktorú je možné odstrániť postupom podľa § 43 O.s.p. Žalobkyňa sama uvedený nedostatok odstránila podaním z 27. augusta 2015. Súd prvej inštancie tento návrh neakceptoval. Žalobkyňa sa nestotožnila s tvrdením súdov, že išlo o neodstrániteľnú prekážku v konaní, mala záujem podať žalobu voči zriaďovateľovi Rozhodcovského súdu, t. j. voči IURO, z. z. p. o., so sídlom Miletičova 7, Bratislava. Súd prvej inštancie neskúmal túto skutočnosť, a bez ďalšieho zastavil konanie s odvolaním sa na § 104 ods. 1 O.s.p. a odvolací súd jeho závery potvrdil. Navrhla rozhodnutia súdov nižších inštancií zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

4. K podanému dovolaniu sa vyjadril žalovaný. Navrhoval, aby pre absenciu dovolacieho dôvodu a absenciu vady konania podľa § 243 ods. 1 O.s.p. dovolací súd dovolanie zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne treba odmietnuť.

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle § 470 ods. 2 CSP (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované) a procesnú prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 a § 239 O.s.p.

7. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

8. V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1, 2 O.s.p. Dovolanie žalobkyne nesmeruje proti uzneseniu, ktoré je uvedené v týchto ustanoveniach, prípustnosť jej dovolania preto z §

239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva.

9. S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu) odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

10. Za neopodstatnenú považoval dovolací súd námietku žalobkyne o odňatí možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), keď rozhodnutia súdov mali byť arbitrárne, formalistické, reštriktívne a nedôvodné a týmto postupom mala byť žalobkyni odňatá možnosť konať pred súdom.

11. Predmetnému dôvodu dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov (napr. II ÚS 102/04, 5 Cdo 102/01, 5 Cdo 93/2000). O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

12. To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry EŠLP. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

13. Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

14. Dovolaťkou namietané nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia bolo už dávnejšou judikatúrou považované nie za procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ale za tzv. inú vadu konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 111/1998). Na tom zotrvalo aj neskoršie zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré bolo v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky publikované pod R 2/2016. V danom prípade sú v odôvodnení dovolaní napadnutého rozhodnutia primerane vysvetlené podstatné dôvody rozhodnutia. Jeho odôvodnenie má náležitosti v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. a § 167 ods. 1 a 2 O.s.p., preto uplatnenie druhej vety predmetného stanoviska neprichádza do úvahy.

15. Žalobkyňa v dovolaní ďalej uvádza, že v danom prípade mali sudy žalobkyňu postupom podľa § 43 O.s.p. vyzvať k odstráneniu chyby v písaní a až v prípade, ak by napriek takejto výzve nedošlo k odstráneniu tejto chyby v písaní, mali konanie zastaviť.

16. So zreteľom na žalobkyňou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa dovolací súd osobitne zamerlal na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej bola súdom odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

17. Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

18. Podľa § 104 ods. 2 O.s.p. ak ide o nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd urobí pre to vhodné opatrenia; pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí a ak sa nepodarí nedostatok podmienky konania odstrániť, konanie zastaví.

19. Podľa § 43 ods. 1 O.s.p. sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní a v uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať; podľa odseku 2 vety prvej tohto ustanovenia ak účastník v lehote podľa odseku 1 podanie neopraví alebo nedoplní a pre uvedený nedostatok nemožno pokračovať, súd odmietne podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania.

20. V zmysle citovaného § 103 O.s.p. medzi základné podmienky konania treba zaradiť procesnú spôsobilosť účastníka konania. V prípade jej nedostatku má súd povinnosť vyvolať procesné dôsledky, ktoré mu zákon ukladá. Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 19 O.s.p.). Spôsobilosť byť účastníkom konania znamená spôsobilosť subjektu mať procesné práva a povinnosti. Ide o procesnú subjektivitu. Táto procesnoprávna subjektivita splyva so subjektivitou hmotnoprávnou. Spôsobilosť byť účastníkom zodpovedá spôsobilosti mať práva a povinnosti v zmysle § 7 a nasl. Občianskeho zákonníka a § 18 a nasl. Občianskeho zákonníka. V sporovom konaní zákon za účastníkov konania označoval žalobcu a žalovaného (§ 90 O.s.p.); žalobcom je ten, kto podal žalobu a žalovaným ten, koho žalobca v žalobe za žalovaného označil, a to bez ohľadu na to, či žalobca alebo žalovaný je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (t. j. či mu svedčí hmotnoprávna vecná aktívna alebo pasívna legitímácia). Podľa § 20 O.s.p., každý môže pred súdom samostatne konať (procesná spôsobilosť) v tom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti. Teda v takom rozsahu, v akom má spôsobilosť na právne úkony.

21. V preskúmvanej veci sudy nižších inšancií považovali za dôvod pre zastavenie konania nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania na strane žalovaného, ktorý vyvodili z tej skutočnosti, že Stály rozhodcovský súd pri IURO, z. z. p. o., so sídlom Miletičova 7, Bratislava nie je spôsobilou stranou sporu. Tento záver konajúcich súdov bol správny. Z obsahu spisu v prejednávanej veci je zrejmé, že označenie žalovaného bolo jasné, keď žalobkyňa za žalovaného jednoznačne označila Stály rozhodcovský súd pri IURO z. z. p. o., so sídlom Miletičova 7, 821 08 Bratislava a nie IURO, z. z. p. o., so sídlom Miletičova 7, Bratislava, IČO: 45 744 726, ktorý je zriaďovateľom Stáleho rozhodcovského súdu pri IURO, z. z. p. o., so sídlom Miletičova 7, Bratislava. Dovolací súd považoval postup oboch konajúcich súdov za správny aj na základe skutočnosti, že zo samotného Návrhu na rozhodnutie o námietke voči rozhodcovi, jeho obsahu (č. l. 1 až 5) je zrejmé, že žalobkyňa, právne zastúpená advokátskou kanceláriou chcela žalovať subjekt, ktorý označila ako Stály rozhodcovský súd pri IURO z. z. p. o., so sídlom Miletičova 7, 821 08 Bratislava. Neuvedla pritom IČO: 45 744 726, z ktorého by sa mohlo dať na zváženie vnútorný rozpor obsahu žaloby a označenie strán sporu. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že konajúci súd nemal pochybnosť o tom koho žalobkyňa ako žalovaného chcela označiť, keď táto skutočnosť nebola sporná ani z hľadiska posúdenia označenia žalovaného v spojitosti s

obsahom žaloby. V danom prípade tak nemôže obstať námietka žalobkyne, že sa jedná o chybu v písaní.
21.1. Dovolací súd poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 44/2016, 4 Cdo 219/2016 a dodáva, že nejde o rozdielne rozhodnutia.

22. Zo všetkých uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobkyne proti výroku napadnutého uznesenia odvolacieho súdu nemožno vyvodiť ani z § 237 O.s.p.

23. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že žalobkyňou podané dovolanie (podľa predchádzajúcej právnej úpravy procesne neprípustné) nevyvolalo účinok, ktorý by najvyššiemu súdu po 1. júli 2016 umožnil uskutočniť meritórny prieskum dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Najvyšší súd preto dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

24. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní žalobkyne neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.